

ZNAČAJ I ULOGA PRAVNIH DOKUMENATA UJEDINJENIH NACIJA O MIGRACIJAMA

Prethodno saopštenje

Primljeno/Received: 17. 06. 2020.

Prihvaćeno/Accepted: 28. 07. 2020.

Nežla BORIĆ

Sažetak

Inspiracija za rad i problem(i) koji se radom oslovljava(ju): Davanje pregleda relevantnih pravnih dokumenata UN-a namijenjenih globalnom odgovoru na migracije i na problem migrantske krize.

Ciljevi rada (naučni i/ili društveni): Cilj ovog rada je ukazati na značaj konvencija, deklaracija i pravnih dokumenata prilikom upravljanja migracijama, postavljanja standarda i ostvarenja ljudskih prava migranata te unapređenja njihove dobrobiti. U cilju je također analitički osvrt na Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju, Protokol za sprečavanje, zaustavljanje i kažnjavanje trgovine ljudima, naročito ženama i djecom, Protokol protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom, Agendu za održivi razvoj do 2030. godine, Njujoršku deklaraciju o izbjeglicama i migrantima, te najnoviji Globalni sporazum o sigurnim, uređenim i zakonitim migracijama.

Metodologija/Dizajn: Za ovaj rad korišteni su, kao specifični metodi u pravu, dogmatski normativni metod i aksiološki metod. Urađena je metaanaliza podataka Međunarodne organizacije za migracije (IOM-a).

Ograničenja istraživanja/rada: Nisu dostupni precizni podaci za region, što predstavlja ozbiljno ograničenje za detaljnu komparativnu naučnu analizu i procjenu trenutnih i budućih trendova.

Rezultati/Nalazi: Svjetska zajednica sve više uviđa značaj adekvatnih instrumenata za postavljanje okvira pitanja migracija i pronalazak i primjenu dugoročnih rješenja migrantske krize, te se u tom smislu sve ozbiljnije radi na tom pitanju, što rezultira da su svi ratificirani pravni dokumenti put dugoročnom rješenju migrantskih kriza.

Generalni zaključak: Migracijskom upravljanju uopće nedostaju jake normativne osnove koje bi pružile adekvatan odgovor na savremene migracijske tokove, ali se ovoj problematici sve ozbiljnije pristupa. Globalni dogovori o migraciji i izbjeglicama pružaju priliku za napredak u jačanju normi, principa, pravila i procesa odlučivanja, kao i određivanje prioriteta pri osmišljavanju politika i donošenje informiranih odluka u pogledu pravnog okvira u koji se smješta pitanje migracija.

Opravljanost istraživanja/rada: Međunarodno pravo prepoznaje problematiku migracija, i potrebu za odgovarajućim pravnim okvirom, kao jednu od najvažnijih tema današnjice.

Ključne riječi

migracije, migrantska kriza, pravni instrumenti, Međunarodna organizacija za migracije, konvencije i protokoli UN-a

1. Uvod

Migracija ima veliki uticaj i na ljude i na geografske oblasti koje zahvata. Kada je podržana odgovarajućim politikama, migracija može doprinijeti inkluzivnom i održivom razvoju u zemljama porijekla i destinacije migranata, istovremeno doprinoseći blagostanju migranata i njihovih porodica. Mnogi teoretičari se slažu da migracije predstavljaju jednu od četiri dimenzije globalizacije. Stoga ne čudi da Berridge (2016.) primjećuje: „Uprkos današnjim preprekama migracijama, kao što su radne dozvole, pasoši i vize, stopa međunarodnih migracija je historijski visoka.“¹ Upravljanje migracijama predstavlja sistem institucija, pravne okvire, mehanizme i prakse čiji je cilj regulacija migracija i zaštita migranata; dakle, sam termin treba shvatati mnogo šire od pukog upravljanja prelaskom državnih granica (Omelaniuk, 2012.).²

Međunarodna organizacija za migracije (IOM), Visoki komesarijat UN-a za izbjeglice (UNHCR) i Međunarodna organizacija rada (ILO), tri su međunarodne organizacije s najsnažnijim normativnim i operativnim mandatom u vezi s globalnim upravljanjem migracijama, iako postoji čitav niz drugih institucionalnih aktera koji imaju značajne izravne i neizravne uloge. Ove tri organizacije djeluju na osnaživanju zajedničkog pristupa migracijama, naročito u kontekstu razvoja saradnje s drugim organizacijama, poput Organizacije za sigurnost i saradnju u Evropi, Svjetske banke, itd. Budući da počivaju na univerzalnim principima, one mogu uspostavljati šire veze koje vlade često ne mogu, iako su njihova ovlaštenja za izvršenje često vrlo ograničena (Omelaniuk, 2012.).³

Svjetski izvještaj o migracijama Međunarodne organizacije za migracije iz 2019. godine upućuje na činjenicu da moramo uzeti u obzir važne geografske, demografske i geopolitičke varijable problematike migracija, kao i prepoznati mnoge međusobne veze u analizi i donošenju politika o migracijama kako bi stekli bolje i dublje razumijevanje migracija i regulacije migracija.

Države članice UN-a su napravile čitav niz dogovora i sporazuma, te konvencija i protokola, uključujući Program djelovanja Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju iz 1994. godine, Protokol za sprečavanje, zaustavljanje i kažnjavanje trgovine ljudima, naročito ženama i djecom iz 2000. godine, Protokol protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom iz 2006. godine, Agendu za održivi razvoj do 2030. godine iz 2015. godine, Njujoršku deklaraciju o

¹ Scott Berridge, *International Migration Patterns Amid Globalization*.

² Irena Omelaniuk, *Global Migration Institutions and Processes*.

³ *Ibid.*

izbjeglicama i migrantima iz 2016. godine, te najnoviji Globalni sporazum o sigurnim, uređenim i zakonitim migracijama koji je Generalna skupština UN-a odobrila 2018. godine.

Međunarodna organizacija za migracije je 2016. godine proširena i UN ju je učinio svojom agencijom za migracije. Do takvog razvoja je došlo jer UN nije bio u stanju odgovoriti na krizu uzrokovanu velikim brojem migracija na globalnom nivou u okviru UNHCR-a koji je bavi isključivo problematikom izbjeglica.

Normativni okvir za međunarodne migracije uključuje pravne instrumente koji se tiču ljudskih prava svih migranata, prava radnika migranata i članova njihovih porodica, te zaštite izbjeglica. Značajni pravni instrumenti su osmišljeni i da spriječe krijumčarenje migranata i trgovinu ljudima. Agenda za održivi razvoj do 2030. i nedavno usvojeni globalni sporazumi iz oblasti migracija i izbjeglica također upotpunjavaju normativni okvir za međunarodne migracije.

Pomenute pravne instrumente su, u različitoj mjeri, ratificirale države članice Ujedinjenih nacija – do oktobra 2019. godine više od tri četvrtine država članica su ratificirale instrumente za zaštitu izbjeglica i one za borbu protiv krijumčarenja migranata te trgovine ljudima, dok je manje od jedne trećine država članica ratificiralo instrumente za zaštitu prava radnika migranata.⁴ Općenito, postotak država koje ratificiraju ove pravne instrumente je veći u razvijenijim dijelovima svijeta iako se tek čeka ratificiranje bilo kojeg instrumenta koji se tiče međunarodnih migracija. Međunarodna migracija je važno globalno pitanje na koje utiče niz faktora te koje, stoga, zahtijeva i veoma efikasan sistem globalnog upravljanja.

2. Globalni sporazumi o migracijama i izbjeglicama

Za one koji prate problematiku migracija u smislu angažmana Ujedinjenih nacija činjenica da su se države članice konačno saglasile da sazovu međunarodnu konferenciju o međunarodnoj migraciji predstavlja iznimno dostignuće samo po sebi, a rezultat je dugotrajnog procesa koji je počeo prije nekoliko decenija i omogućen je zahvaljujući naporima brojnih državnih delegacija i drugih aktera (Genina, 2017.).⁵ Istovremeno, značajno je imati na umu da migranti potiču iz gotovo svih država te da je time pitanje njihove mobilnosti i zaštite ljudskih prava iznimno bitno za svaku pojedinu državu. To potvrđuje i Guild (2017.): „Međunarodna zajednica se sastoji od svih država i njene politike moraju odražavati interese svih država da zaštite svoje građane, uključujući i situacije kada su oni migranti u nekoj drugoj državi.“⁶

Velika većina država članica UN-a je usvojila dva globalna sporazuma koji se tiču međunarodne migracije još u decembru 2018. Od 193 države članice UN-a, 152 su glasale za usvajanje Globalnog sporazuma o sigurnim, uređenim i zakonitim migracijama, dok je čak 181 država članica glasala za usvajanje Globalnog sporazuma o izbjeglicama. Ova dva sporazuma predstavljaju šematski plan koji vlade svih država i ostale uključene strane mogu koristiti da osiguraju efikasniju kooperaciju i udruže napore u pitanjima međunarodne migracije. Također ova dva sporazuma imaju značaj i ulogu u politikama upravljanja migracijama.

⁴ IOM, *International Migration 2019: Report*.

⁵ Victor Genina, *Proposals for the Negotiation Process on the United Nations Global Compact for Migration*.

⁶ Elspeth Guild, *The UN's Search for a Global Compact on Safe, Orderly, and Regular Migration*.

Globalni sporazum o sigurnoj, uređenoj i zakonitoj migraciji predstavlja prekretnicu u historiji globalnog dijaloga i međunarodne saradnje u pogledu migracija. On zacrtava 23 cilja, od kojih svaki uključuje i obvezivanje, a prati ih čitav niz aktivnosti za koje se smatra da su relevantni instrumenti politike i najbolja praksa. U svojoj osnovi, on predstavlja pravno neobvezujući okvir koji podstiče međunarodnu saradnju među svim relevantnim sudionicima u pitanjima vezanim za migraciju, istovremeno ističući kako se niti jedna od država ne može sama baviti problematikom migracije, te podržavajući suverenitet država i njihove obaveze koje propisuje međunarodno pravo. Ovaj globalni sporazum također prepoznaje činjenicu da su migracije izvor prosperiteta, inovacija i održivog razvoja u svijetu, kao i da se ovaj pozitivan uticaj može optimalno iskoristiti poboljšanjem i unapređenjem upravljanja procesima i tokom migracija. Sporazum uspostavlja „zajedničko razumijevanje“, „podijeljene odgovornosti“, te „jedinstvo svrhe“ i obvezuje se na bavljenje posebnim potrebama migranata u osjetljivim situacijama.

Globalni sporazum o izbjeglicama ustanovljava okvir za jedno predvidivo, pravedno i nepristrasno dijeljenje odgovornosti, uz prepoznavanje da je međunarodna saradnja ključna za postizanje trajnih rješenja za situaciju s izbjeglicama. Njegova je svrha da pomogne kako izbjeglicama, tako i zajednicama koje ih primaju, putem svoja četiri osnovna cilja: ublažavanje pritiska na države koje primaju izbjeglice; izgradnja i ojačavanje samodostatnosti izbjeglica; razvijanje pristupa rješenjima za treće zemlje; poboljšanje uslova u zemljama odakle dolaze izbjeglice da bi im se omogućio bezbjedan i dostojanstven povratak. U tu svrhu osmišljeni su vodeća načela i principi, smjernice, program djelovanja, te Sveobuhvatni okvir za pomoć izbjeglicama⁷.

Države koje su glasale za usvajanje Globalnog sporazuma o sigurnoj, uređenoj i reguliranoj migraciji su u 2019. godini sveukupno prihvatile već 181.000.000 međunarodnih migranata, što predstavlja 67% od njihovog ukupnog broja. Tokom istog perioda, države koje su glasale za usvajanje Globalnog sporazuma o izbjeglicama su prihvatile oko 25.000.000 izbjeglica (89%).

Nakon usvajanja Globalnog sporazuma o migracijama države članice su se složile da Dijalog Ujedinjenih nacija na visokom nivou o međunarodnoj migraciji i razvoju, zbog nove svrhe, dobije novi naziv: Forum za pregled stanja međunarodnih migracija (IMRF). Njegova uloga je da predstavlja primarnu međuvladinu globalnu platformu na kojoj bi države članice diskutirale i dijelile informacije o pomacima ostvarenim na polju implementacije svih aspekata Globalnog sporazuma o migracijama na lokalnom, nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou, uključujući i to u kakvom se odnosu ovaj Sporazum nalazi prema Agendi za održivi razvoj do 2030. Ovaj forum poziva na učestvovanje sve relevantne zainteresirane strane kako bi se napravila nadgradnja postojećih postignuća i prepoznale prilike za buduću saradnju. Očekuje se da će svako okupljanje IMRF-a (prvo je planirano za 2022. godinu, a zatim svake četiri godine) rezultirati u jednoj deklaraciji o ostvarenom napretku koju bi sastavile i predstavile vlade svih država učesnica.

Osim ovih ključnih sporazuma, rezultat UN-ovog Dijaloga na visokom nivou o međunarodnoj migraciji i razvoju 2006. godine bila je Rezolucija o međunarodnoj migraciji i razvoju koju je konsenzusom usvojila Generalna skupština UN-a, a koja zvanično potvrđuje kako zemlje članice UN-a pružaju svesrdnu podršku nastavku globalnog dijaloga na teme međunarodne migracije i razvoja.⁸

⁷ Usvojeni prilog (Prilog I) Deklaraciji iz New Yorka 2016.

⁸ IOM, *World Migration Report 2018*.

Zaključuje se da globalni sporazum o sigurnim, uređenim i zakonitim migracijama predstavlja pravno neobvezujući okvir koji podstiče međunarodnu saradnju u pitanjima vezanim za migracije a njegova značaj se ogleda u osiguravanju efikasnije i kontinuirane saradnje među državama.

3. Krijumčarenje migranata i trgovina ljudima

Prije svega, važno je odrediti šta se smatra krijumčarenjem migranata i trgovinom ljudima. Protokol protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom sam termin krijumčarenja migranata definira kao „pribavljanje, kako bi se ostvarila, direktno ili indirektno, finansijska ili druga materijalna korist od nezakonitog ulaska neke osobe u stranu državu čiji ona nije državljanin ili stalni stanovnik“.⁹ U relevantnoj Konvenciji UN-a nalazimo trgovinu ljudima definiranu kao „vrbovanje, prijevoz, prebacivanje, skrivanje/pružanje utočišta ili prihvata osoba, prijetnjom ili upotrebom sile ili drugih oblika prinude, otmice, prevare, obmanjivanja, zloupotrebe vlasti ili stanja ugroženosti, davanja ili primanja novca ili beneficija kako bi se dobio pristanak osobe koja ima kontrolu nad nekom drugom osobom, u svrhu eksploatacije. Eksploatacija uključuje, i u najmanjoj mjeri, iskorištavanje prostitucije drugih osoba ili druge oblike seksualnog iskorištavanja, prisilni rad i druge usluge, ropstvo ili praksu sličnu ropstvu, pokornost ili uzimanje organa.“¹⁰ Oba ova dokumenta nadopunjuju Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (UNTOC) i teže ka tome da sasvim iskorijene pojavu nezakonite migracije. Uz to, UNTOC zagovara kako svaka država članica UN-a treba usvojiti sve neophodne mjere da svojim nacionalnim krivičnim pravom okarakteriše trgovinu ljudima kao krivično djelo (McCreight, 2006.).¹¹ Krijumčarenje ljudi i trgovina ljudima su povezani kriminalni fenomeni, kako navode Marković, Dostić i Radojković (2019.), jer često, iako ne uvijek, krijumčarenje ljudi predstavlja jednu od etapa trgovine ljudima. S druge strane, lica koja ilegalno prelaze granicu neke države uz pomoć krijumčara su potencijalne žrtve trgovine ljudima, u svim fazama svog kretanja.¹²

Protokol za sprečavanje, suzbijanje i kažnjavanje trgovine ljudima, posebice ženama i djecom, iz 2000. godine (čije su odredbe uključene u Konvenciju Vijeća Evrope o akciji protiv trgovine ljudima) za cilj ima da prije svega spriječi trgovinu ljudima, zatim da pruži zaštitu i pomoć žrtvama takve trgovine – naročito ženama i djeci – da krivično goni i kažnjava izvršitelje takvih krivičnih djela, te da promovira saradnju među državama po tom pitanju. Ovaj protokol su do oktobra 2019. godine ratificirale 174 države članice UN-a. Protokol protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom svojom svrhom teži da spriječi krijumčarenje „ljudskog tovara“.

⁹ Član 3 Protokola protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom (2006.), kojim se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

¹⁰ Član 4(a) Konvencije Vijeća Evrope o akciji protiv trgovine ljudima (BiH potpisala Konvenciju 2006. godine). Ova se definicija trgovine ljudima može naći i u Protokolu za sprečavanje, zaustavljanje i kažnjavanje trgovine ljudima, naročito ženama i djecom, koji je potpisan 13.12.2000. u Palermu („Palermo protokol“), a ratificiran je 2002. godine („Službeni glasnik BiH“ – Međunarodni ugovori, br 3/02).

¹¹ Matilde Ventrella McCreight, *Smuggling of Migrants, Trafficking in Human Beings and Irregular Migration on a Comparative Perspective*.

¹² Darko M. Marković, Siniša Dostić i Zvezdan Radojković, *Criminal-Law and Criminalistics Aspects of Distinguishing People Smuggling from Human Trafficking*.

On potvrđuje da migracija sama po sebi ne predstavlja krivično djelo te da migranti mogu biti žrtve kojima je potrebna zaštita. Do oktobra 2019. godine, ovaj je protokol ratificiralo 148 država članica. Vidljivo je veliko povećanje broja država članica koje ratificiraju protokole koji se odnose na trgovinu ljudima i krijumčarenje migranata, što pokazuje sve veću zabrinutost država članica u pogledu povezanosti između transnacionalnog organiziranog kriminaliteta i nezakonite migracije. Kao što Tzevelekos i Proukaki (2017., str. 445) valjano primjećuju: „[...] modernu migraciju ‘omogućavaju’ krijumčari“¹³.

Ipak, od velikog je značaja za sve aktere uočiti sponu između azila i migracije. Izbjglicama i tražiteljima azila postaje sve teže da legalnim putem dođu do zemalja gdje mogu tražiti azil ili spojiti se s članovima svoje porodice. Stoga se veliki broj izbjeglica odlučuje da potraži pomoć krijumčara, uprkos opasnostima i finansijskim troškovima. Kako navodi Srinivas (2003.), upravo to je momenat gdje se međunarodni protokoli počinju primjenjivati, propisujući mjere kontrole u svrhu prevencije trgovine i krijumčarenja migranata. Preklapajući karakter ove problematike s pitanjem tražitelja azila ima potencijal da dovede do situacija koje su pogubne za samu instituciju azila jer se navedene preventivne mjere posmatraju kao mjere kontrole kriminaliteta za dobrobit čitave međunarodne zajednice. Međutim, stavljanjem odgovornosti, na primjer, na komercijalne prevoznike da provjere posjedovanje i validnost ličnih dokumenata putnika daje im se i pravo da neke od putnika ne prime, a to može izravno prekršiti pravo tražitelja azila da pobjegne od progona.¹⁴ Ova i slična pitanja i dvojbe su svakako nešto čime će se međunarodna zajednica sve više baviti i u teoriji i u praksi.

Opravanost gore navedenih dokumenta ogleda se u tome, da se relativno veliki broj država usgalsio o potrebi međunarodnog pristupa koji se odnosi na trgovinu ljudima i krijumčarenje migranta kao i u tome da se u istim dokumentima jasno prepoznaje da je ključno sredstvo krijumčarenja migranta put kojim se odvija neregularne migracije. Zaključuje se da je glavna uloga dokumenta sprječavanje krijumčarenja, borba protiv toga, a rezultati sprovođenja ovise o suradnji država od kojih se zahtijeva poštivanje prava migranta.

4. Problematika izbjeglica

Izraz „izbjeglica“ je definiran u mnogim dokumentima međunarodnog karaktera. U temeljnoj konvenciji o pravnom položaju izbjeglica¹⁵, izraz „izbjeglica“ definiran je kao svako lice koje se, uslijed događaja izazvanih oružanim sukobom, i bojeći se opravdano da će biti progonjeno zbog svoje rase, svoje vjere, svoje nacionalnosti/narodnosti, svoje pripadnosti nekoj socijalnoj grupi ili zbog svog političkog mišljenja, nađe izvan države čije državljanstvo ima, i koje ne želi ili, zbog tog straha, neće da traži zaštitu te zemlje; ili koje ako nema državljanstva, a nalazi se izvan države u kojoj je imalo svoje stalno mjesto boravka uslijed takvih događaja ne može, ili zbog straha, ne želi da se u nju vrati.¹⁶ Također, kako primjećuje Weis (1982.): „Osnovna karakteristi-

¹³ Tzevelekos i Proukaki, *Migrants at Sea: A Duty of Plural States to Protect (Extraterritorially)?*

¹⁴ Burra Srinivas, *Protocols against Trafficking in Persons and Smuggling of Migrants: Implications for Refugee Protection*.

¹⁵ Konvencija o pravnom položaju izbjeglica (1951 Convention Relating to the Status of Refugees). Ona je dopunjena Protokolom o statusu izbjeglica koji je stupio na snagu 1967. godine.

¹⁶ Član 1 Konvencije o pravnom položaju izbjeglica iz 1951. godine.

ka izbjegličkog statusa jeste da izbjeglica ne uživa zaštitu niti jedne vlade, bilo zato što, kao lice bez države, nije u stanju dobiti je, ili zato što, iako posjeduje nacionalnost, ne želi iz političkih razloga iskoristiti zaštitu zemlje iz koje potiče.¹⁷

Konvencija o pravnom položaju izbjeglica iz 1951. godine i Protokol o statusu izbjeglica iz 1967. predstavljaju ključne pravne instrumente na međunarodnom nivou koji za cilj imaju zaštitu prava izbjeglica. Konvencija zabranjuje protjerivanje ili prisilni povratak izbjeglica i tražitelja azila – u skladu s principom non-refoulement (bez prisiljavanja na povratak), osoba se ne može natjerati na povratak u državu ili na teritoriju gdje bi njen život ili sloboda bili u opasnosti po bilo kojem osnovu. Protokol iz 1967. proširuje primjenu Konvencije iz 1951. na sve izbjeglice bez ikakvih geografskih ograničenja. Međutim, sama Konvencija, iako je na snazi već više od pola stoljeća, nije bez ograničenja i pokazuje značajne nedostatke u nekim od svojih temeljnih postavki. Na primjer, kao što primjećuje Grey (2017.), definicija izbjeglice koju utvrđuje Konvencija je zasnovana na upitnoj pretpostavci da oni koji utvrđuju taj status zapravo jesu u poziciji da odrede kako je strah od nekog budućeg događaja „osnovan“ ili da pomenuti „rizik“ postoji.¹⁸ Slično je i sa statusom azilanta, što analiziraju i White, Thornton, Hunsberger i Meier (2013.). Kao odgovor na zabrinutost da sve veći broj zemalja uhićuje tražitelje azila, UNHCR je 2012. godine izdao nove Smjernice koje naglašavaju da se, iako svaka država zadržava pravo da kontrolira ulazak i boravak lica koja nisu njeni državljani na svojoj teritoriji, trebaju primjenjivati alternativne mjere kojima se izbjegava uhićivanje tražitelja azila.¹⁹

Do oktobra 2019. godine Konvenciju i Protokol je ratificiralo 146, odnosno 147 država članica Ujedinjenih nacija, respektivno, a oba pravna akta su ratificirale 144 države članice UN-a, s Južnim Sudanom kao posljednjom državom koja ih je oba ratificirala. Sve izbjeglice u supsaharskoj Africi, Okeaniji i Evropi boravile su u državama koje su ratificirale oba navedena pravna akta koji se odnose na status izbjeglica. S druge strane, većina izbjeglica u sjevernoj Africi, zapadnoj, centralnoj i južnoj Aziji, te u Sjevernoj Americi boravile su u državama koje nisu ratificirale ove instrumente. Ovo ukazuje na značaj ratificiranja ovih akta i važnost njihove uloge u rješavanju statusa izbjeglica te izazova vezanih za upravljanje migracijama.

Sa svoje strane, IOM je nastojao povećati vlastitu institucionalnu moć u humanitarnoj sferi učešćem u utvrđivanju dnevnog reda na različitim konferencijama i samitima, uključujući Samit UN-a za izbjeglice i migrante u 2016. godini i Svjetski humanitarni samit za 2016. godinu, te preuzimanjem veće odgovornosti kao vodeća agencija za koordinaciju i upravljanje kampovima koji su nastali nakon katastrofe, u cilju pružanja konkretnog odgovora na migrantsku krizu.

Zaključuje se da gore navedeni pravni dokumenti ukazuju na značaj međunarodnog aspekta i prirode izbjegličkih problema, te potrebe međunarodne suradnje u cilju iznalaženja rješenja pitanja izbjeglica. U tom smislu svrha i cilj je da osiguraju međunarodnu zaštitu osobama koje prelaze granicu u kontekstu ratova i građanskih nemira te prirodnih katastrofa i promjene okoline.

¹⁷ Paul Weis, *The Development of Refugee Law*, uvod.

¹⁸ Colin Grey, *Refugee Law and Its Corruptions*.

¹⁹ Derek N. White, Christi L. Thornton, Kristen Hunsberger i Zoe Meier, *International Refugee Law*.

5. Radnici migranti

Što se tiče pitanja radnika migranata, međunarodni standardi postavljaju principe koji promoviraju sistematsko i koordinirano djelovanje na međunarodnoj i nacionalnoj razini.

Međunarodna konvencija o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih porodica predstavlja sveobuhvatan međunarodni sporazum o pravima migranata jer uspostavlja međunarodne definicije kategorija radnika migranata i formalizira odgovornost država članica da se poštuju prava radnika migranata i članova njihovih porodica.²⁰ Ova Konvencija definira pojam „radnik migrant“ tako da se on „odnosi na osobu koja će biti zaposlena, jeste zaposlena ili je bila zaposlena u djelatnosti uz novčanu naknadu u državi čiji on/ona nije državljanin“.²¹ Do oktobra 2019. godine 55 država članica UN-a je ratificiralo ovu Konvenciju te kolektivno primilo oko 10% globalne populacije migranata.

U preambuli Statuta²² Međunarodne organizacije rada²³ (ILO) sprječavanje nezaposlenosti navedeno je među glavnim ciljevima Organizacije. ILO pojam radnika migranta definira kao osobu koja je međunarodni migrant dobi u kojoj je dozvoljen rad ili starija, koja je ili zaposlena ili nezaposlena u državi u kojoj trenutno ima boravak. Ovaj izraz predstavlja, dakle, podskup termina „međunarodni migrant“. Podaci Međunarodne organizacije za migracije (IOM, 2018.) pokazuju da radnici migranti čine veliku većinu međunarodnih migranata na svijetu. ILO je usvojila tri pravno-obvezujuća instrumenta koji su izravno relevantni za zaštitu radnika migranata: Konvencija o migraciji zbog zaposlenja²⁴; Konvencija o radnicima migrantima²⁵; Konvencija o domaćim radnicima²⁶. Sva tri pomenuta instrumenta prate odgovarajuće pravno neobvezujuće preporuke.

Konvencija o migraciji zbog zaposlenja pokriva načela upošljavanja i promovira odgovarajuće standarde u pogledu uslova rada za radnike migrante, ustanovljavajući princip jednakog tretmana radnika migranata i domaćih radnika u odnosu na zakone, regulative i administrativnu praksu, uslove života i rada, finansijsku naknadu, socijalni položaj, dostupnost uposlenja, poreze, te pristup pravdi. Ovu Konvenciju je do oktobra 2019. godine ratificiralo 50 država članica UN-a, a one su kolektivno primile oko 24% globalne populacije migranata.

Konvencija o radnicima migrantima predstavlja prvi multilateralni pokušaj odgovora na problematiku nezakonite migracije i poziva na sankcioniranje trgovine ljudima. Ova Konvencija sadrži

²⁰ Međunarodna konvencija o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih porodica, usvojena rezolucijom Generalne skupštine UN-a 1990. godine, a stupila na snagu 2003. godine.

²¹ Član 2 Međunarodne konvencije o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih porodica.

²² Constitution of International Labour Organization, donesen na Mirovnoj konferenciji 1919. godine u Parizu.

²³ Međunarodna organizacija rada, sa sjedištem u Ženevi, Švicarska, za glavne ciljeve ima: stalnost, trajnost, neprekidnost, univerzalnost, tripartitnost, te sprječavanje nezaposlenosti.

²⁴ Konvencija (br. 97) o migraciji zbog zaposlenja (revidirana) iz 1949. godine.

²⁵ Konvencija (br. 143) o radnicima migrantima (dopunske odredbe) iz 1975. godine. Puni naziv Konvencije: Konvencija 143 o migracijama u uslovima zloupotrebe i unapređenju jednakih mogućnosti i tretmana radnika migranata.

²⁶ Konvencija (br. 189) o domaćim radnicima iz 2011. godine. Puni naziv Konvencije: Konvencija koja se tiče fer i pristojnog rada domaćih radnika.

odredbu kojom se usvajaju sve potrebne i odgovarajuće mjere „protiv organizatora nezakonitog ili tajnog kretanja migranata u cilju zaposlenja, ako to kretanje polazi s njegove teritorije, prelazi preko nje ili se završava na njoj, i protiv onih koji zapošljavaju radnike koji su imigrirali pod nezakonitim uslovima [...]“.²⁷ Konvencija naglašava kako su države članice UN-a u obavezi da poštuju temeljna ljudska prava i slobode svih radnika migranata, uključujući i nezakonite migrante. Ona također propisuje da radnici migranti čiji je status legalan, kao i njihove porodice, imaju pravo ne samo na jednak tretman, već i na jednake mogućnosti, kao što su na primjer mogućnost zaposlenja, pravo članstva u sindikatima radnika, pravo na kulturu, slobodno ispoljavanje vjere, te sva ostala prava i slobode u okviru ljudskih prava. Do oktobra 2019. godine ovu je Konvenciju ratificiralo svega 25 država članica UN-a, koje su kolektivno primile tek 7% globalne populacije migranata.

Konvencija o domaćim radnicima, pak, predstavlja prvi multilateralni pravni instrument koji uspostavlja standarde rada za domaće radnike na globalnom nivou, garantirajući im ista osnovna prava kao i svim drugim radnicima. Konvencija ustanovljava princip da domaći radnici, bez obzira na njihov status, imaju ista osnovna radna prava kao i drugi radnici, uključujući razumno radno vrijeme, ograničeno plaćanje u naturi, te jasne informacije o uvjetima uposlenja. Poslodavci domaćih radnika moraju poštovati njihova temeljna prava na radnom mjestu, uključujući slobodu udruživanja i zaštitu prava na organiziranje. Ovu Konvenciju je do oktobra 2019. godine ratificiralo 29 država članica UN-a, koje su kolektivno primile oko 20% globalne populacije migranata.

Svega 4 države članice su ratificirale sva tri pravna instrumenta ILO-a koji se tiču radnika migranata.

ILO (2018.) daje procjenu da su u 2017. godini 6 od 10 međunarodnih migranata bili radnici migranti, dok su svega 4 od 10 radnika migranata bile žene. Oko 70% radnika migranata su prebivali u zemljama s visokim prihodima, a odrasli dobi 25-64 godine su bili u najvećem procentu među radnicima migrantima (87%).

Međutim, međunarodna zajednica mora vrlo pažljivo pristupiti pitanju pravnih obaveza koje se nameću imigracijskim državama u okviru multilateralnih sporazuma, ukoliko ih želi ohrabriti da liberaliziraju migraciju radnika. Kao što primjećuje Broude (2007.), ukoliko se od država koje primaju migrante bude tražilo da stranim radnicima daju neograničen pristup različitim programima zaposlenja, povećat će se fiskalni troškovi najmanje kvalificiranih stranih radnika koje imaju te države, što će ih staviti u poziciju da je fiskalni teret takvog rada veći od ekonomskog dobitka, pa će stoga države pooštriti restrikcije za radnike migrante.²⁸

Također, veliki problem predstavlja i nezakonita migracija: „Nezakonita migracija u potpunosti eliminira pravne mogućnosti zaštite prava radnika migranata. [...] Potrebno je uložiti posebne napore u osmišljavanje i usvajanje odgovarajućih zakonodavnih akata koje će popuniti praznine u pravu po ovom pitanju.“²⁹ (Kateryna i Shvets, 2018.). Problematiku nezakonite migracije u prvi plan postavlja i Tomescu (2013.), koja primjećuje da rad nezakonitih imigranata utiče na

²⁷ Član 3(b) Konvencije (br. 143) o radnicima migrantima.

²⁸ Tomer Broude, *Moral Aspects of International Labor Migration Regimes*.

²⁹ Basha A. Kateryna i Nataliia M. Shvets, *Special Legal Aspects of Labour Migration*.

ekonomsku komponentu nacionalne sigurnosti svake države jer to uzrokuje gubitak novca za državu i od poslodavca i od uposlenika, a istovremeno nezakoniti radnik je spriječen da uživa u mnogim socijalnim beneficijama. Odnos nacionalne sigurnosti i imigracije je, naravno, prije svega politički, te se stoga nezakonita imigracija posmatra kao politički problem i sigurnosne agencije ga smatraju značajnom opasnošću po sigurnost.³⁰

Zaključuje se da opravdanost usvajanja dokumenata na globalnoj razinu rezultira regulacijom međunarodnih kretanja u vezi sa radom i uslugama, pri čemu je njihova uloga sveobuhvatno sadržana i pokriva većinu pitanja o radnoj migraciji.

6. Međunarodne migracije i Agenda za održivi razvoj do 2030.

Uključivanje međunarodne migracije u agendu za razvoj Ujedinjenih nacija je spori proces koji se odvija već duži period. Još 1974. godine, na Svjetskoj konferenciji UN-a o stanovništvu održanoj u Bukureštu, razmatrala su se pitanja međunarodne migracije, posebice u kontekstu globalne dinamike kretanja stanovništva. Prva međuvladina konferencija za usvajanje jednog sveobuhvatnog i ugovorenog dokumenta o međunarodnim migracijama održana je 1994. godine u Kairu (Međunarodna konferencija o stanovništvu i razvoju – ICPD).

Konferencije i samiti UN-a koji su uslijedili su potvrdili potrebu da se poštuju ljudska prava međunarodnih migranata i standardi rada za radnike migrante, da se poveća doprinos međunarodnih migracija razvoju, te da se odgovori na izazove povezane s migracijama i pojača međunarodna saradnja u tom pogledu.

Iako je konferencija Ujedinjenih nacija o održivom razvoju održana u New Yorku 2015. godine u našoj zemlji prošla prilično nezapaženo, jedan od njenih najznačajnijih rezultata je usvajanje novog programa – Agende za održivi razvoj do 2030. (Agenda 2030.). Svjetski čelnici su donijeli novih 17 ciljeva održivog razvoja, koji se još nazivaju i globalni ciljevi. Ova inkluzivna Agenda koja daje obećanje da „nikog neće izostaviti“ inkorporira migracije, mobilnost i migrante već u svom uvodu, pa zatim u svojim ciljevima za održivi razvoj (SDG), te i u mnogim od podciljeva.³¹ Agenda 2030. naglašava ključnu ulogu i multidimenzionalne aspekte međunarodnih migracija u pogledu održivog razvoja, pa već samo predstavljanje ove Agende eksplicitno potvrđuje relevantnost međunarodnih migracija u tom kontekstu. Ona poziva države članice UN-a da osnaže međunarodnu saradnju kako bi osigurale sigurnu, uređenu i zakonitu migraciju s punim poštovanjem ljudskih prava i sloboda migranata, uz osiguravanje humanog tretmana svakog migranta – bez obzira na njegov/njen migrantski status – izbjeglice i interno raseljene osobe. I Evropska unija se obvezala da će raditi na provedbi Agende 2030., budućim inicijativama i strategijama, te dobro vođenim migracijskim politikama, da bi se olakšala uređena, sigurna, zakonita i odgovorna migracija i mobilnost ljudi. Migracija se više ne posmatra kao posljedica nedostatnog razvoja; prepoznata je višedimenzionalna realnost migracija i njihova sposobnost da doprinesu inkluzivnom razvoju.³²

17 sveobuhvatnih ciljeva Agende 2030. se dalje dijeli na 169 podciljeva, od kojih se 8 izravno odnosi na pitanja međunarodne migracije. Ovi podciljevi se mogu svrstati u tri kategorije: 1)

³⁰ Ina Raluca Tomescu, *International Migration: Security Implications*.

³¹ IOM, *World Migration Report 2018*.

³² *Ibid.*

podciljevi koji se odnose na upravljanje migracijama (podcilj 10.7 govori o uređenoj, sigurnoj, zakonitoj i odgovornoj migraciji i mobilnosti ljudi, podcilj 8.8 o zaštiti prava radnika, uključujući radnike migrante, a posebice radnice migrante, dok podcilj 17.18 promovira dostupnost visokokvalitetnih, ažuriranih i tačnih podataka razvrstanih u različite kategorije, uključujući i podatke po migrantskom statusu); 2) podciljevi koji se odnose na migracije i razvoj (podcilj 10c izričito zahtijeva od globalne zajednice da se smanje transakcijski troškovi za doznake koje izvršavaju migranti ispod 3%, podcilj 4c prepoznaje potencijal akumulacije ljudskog kapitala, pozivajući na značajno povećanje broja stipendija dostupnih migrantima iz zemalja u razvoju kako bi se upisali u više škole u razvijenim zemljama i drugim zemljama u razvoju); 3) podciljevi koji se odnose na trgovinu ljudima (podcilj 5.2 poziva sve države članice UN-a da zaustave sve oblike nasilja nad ženama i djevojčicama, uključujući trgovinu, seksualno iskorištavanje i druge oblike iskorištavanja, podcilj 8.7 zahtijeva iskorjenjivanje prisilnog rada, naročito dječjeg rada, a podcilj 16.2 traži okončanje svih oblika nasilja nad djecom).

Države članice UN-a su Deklaracijom Agende održivog razvoja do 2030. godine jednoglasno:

- prepoznale kako je međunarodna migracija multidimenzionalna stvarnost od izuzetnog značaja za razvoj zemalja odakle potiču migranti, tranzitnih zemalja i destinacija migranata;
- prepoznale pozitivan doprinos migranata inkluzivnom rastu i održivom razvoju;
- prihvatile međunarodnu saradnju kako bi se osigurale sigurne, uređene i zakonite migracije, uz istovremeno poštovanje temeljnih ljudskih prava i humanog tretmana svih migranata, izbjeglica i raseljenih lica;
- naglasile pravo migranata da se vrate u svoju zemlju porijekla, kao i obavezu država članica UN-a da osiguraju povratak svojih državljana.
- prepoznale da međunarodna saradnja u cilju sigurnih, uređenih i zakonitih migracija također treba da osnaži zajednice koje primaju izbjeglice, naročito u zemljama u razvoju.³³

Značajno je primijetiti kako multidimenzionalna stvarnost međunarodnih migracija znači da mnogi od ciljeva i podciljeva Agende 2030., iako ne sadrže izričito vokabular povezan s migracijama, također mogu da imaju mnogo veze s migracijskim pitanjima. Razlog za to je što migracije predstavljaju neodvojiv dio razvoja, pa su samim tim usko povezane s pitanjima poput siromaštva, produktivnosti i klimatskih promjena. Stoga su razvijeni, a i dalje se razvijaju, instrumenti praćenja za zacrtane ciljeve i podciljeve Agende 2030. Uloga i značaj ovog dokumenta jeste u tome da ima dugoročnu važnu uticajnu ulogu na međunarodne odnose koji će osigurati zakonite, sigurne i uređene migracije osiguravajući poštivanje ljudskih prava, te raditi na kontinuiranom osnaživanju zajednica koje primaju izbjeglice.

7. Zaključak

Posljednjih godina dolazi do nespornog porasta u zainteresiranosti država za pitanje migracija na globalnom nivou i pronalazak trajnih rješenja migrantske krize. Potaknuti kretanjima migranata velikih razmjera (uključujući i izbjeglice) i pratećom situacijom, vlade, međunarodne organizacije i drugi akteri su uključeni u stalne napore da formiraju instrumente koji će se baviti ovom proble-

³³ Detaljnije u: IOM, *International Migration 2019: Report*.

matikom. U tom pogledu, značaj i uloga pravnih dokumenata Ujedinjenih nacija su više nego istaknuti, naročito kada se ima u vidu da problematika izbjegličke i migrantske krize utiče na svjetsku politiku i situaciju na mnogo nivoa i u brojnim oblastima, a predstavlja i neodvojiv dio održivog razvoja. Stoga ne čudi sve veća zainteresiranost i spremnost država da se aktivno angažiraju na usvajanju odgovarajućih konvencija, deklaracija i drugih pravnih dokumenata, od kojih su najvažniji analizirani u ovom članku.

Upravljanje migracijama predstavlja složen zadatak koji obuhvata višestruke etape, od doseljavanja izbjeglica, zaštite migranata, evakuacije, upravljanja kampovima, do suzbijanja trgovine ljudima i krijumčarenja migranata, te potpomaganja dobrovoljnog povratka. Za svaku od ovih etapa potrebni su odgovarajući pravni instrumenti koji, prije svega, propisuju adekvatan način izvršenja, a zatim i osiguravaju njegovu primjenu te nadgledaju provedbu.

Globalna nastojanja da se migracijama da međunarodni pravni okvir kroz dokumente kao što su Njujorška deklaracija i Globalni sporazum UN-a za sigurne, uređene i zakonite migracije predstavljaju angažman kojim se migracije nastoje urediti kako bi se njihove posljedice, pogotovo kad je riječ o ljudskim gubicima, smanjile. Značajan pomak u tom smislu napravljen je kada su države potpisnice Njujorške deklaracije potvrdile da će u potpunosti zaštititi ljudska prava izbjeglica i migranata uz puno poštovanje međunarodnog prava o ljudskim pravima, međunarodnog izbjegličkog prava i međunarodnog humanitarnog prava.

Agende 2030. je prozašla kao potreba u osiguravanja zakonitih, sigurnih i uređenih migracija a njena globalno ključna uloga je multidimenzionalni aspekte međunarodnih migracija u pogledu održivog razvoja.

Utjecaj međunarodnih organizacija počiva na njihovoj sposobnosti da se predstavljaju kao legitimni autoriteti i pružaju pomoć zasnovanu isključivo na principima neutralnosti i nepristranosti. Jedna od najznačajnijih međunarodnih organizacija za problematiku migracija jeste Međunarodna organizacija za migracije (IOM), koja može pružiti detaljan uvid u pitanje migracija i njihovu različitu dinamiku. Od 2016. godine IOM postaje jedna od agencija Ujedinjenih nacija, čime je UN priznao da je IOM nezaobilazan akter na polju mobilnosti ljudi te globalnog upravljanja migracijama, a da su uređene, sigurne i zakonite migracije globalni cilj.

Značaj dokumenata na globalnoj razinu ogleda se u tome da se ovi instrumenti odnose na specifične aspekte migracija što ih čini relevantni za upravljanje migracijama. A kako se presjećaju sa mnogim drugim područjima kao što su krijumčarenje i trgovina ljudima, radne migracije, problematika izbjeglica..., čini ih da imaju višedimenzionalnu ulogu. U globalnom upravljanju migracijama međunarodno pravo prepoznaje značajnu ulogu za djelovanje države u regulisanju migracije, gdje države imaju široka ovlaštenja u ovoj oblasti. Države su sklopile međunarodne ugovore i sporazume kojim se ograničavaju njihova ovlaštenja za regulisanje migracija kao ostvarivanje njihovog suvereniteta u skladu sa njihovom interesima. Zaključuje se da prema međunarodnom pravu države su pristale da regulišu migracije a samim tim i na ograničenje njihove moći.

Bibliografija:

- Berridge, S. (2016.) *International Migration Patterns Amid Globalization*. Monthly Labor Review, 139(1), str. 1-2.
- Broude, T. (2007.) *Moral Aspects of International Labor Migration Regimes*. American Society of International Law Proceedings, 101, str. 313-318.
- Genina, V. (2017.) *Proposals for the Negotiation Process on the United Nations Global Compacts for Migration*. Journal on Migration and Human Security, 5(3), str. 682-693.
- Grey, C. (2017.) *Refugee Law and Its Corruptions*. Canadian Journal of Law and Jurisprudence, 30(2), str. 339-362.
- Guild, E. (2017.) *The UN's Search for a Global Compact on Safe, Orderly, and Regular Migration*. German Law Journal, 18(7), str. 1779-1796.
- Husić, S., Kukručar, N., Arula, B., Jerković, A., Đuderija, S., Jovanović, B. (2008.) Direktna asistencija žrtvama trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini, Priručnik. Sarajevo: Međunarodna organizacija za migracije, Misija u BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Državni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalne imigracije BiH.
- International Organization for Migration (IOM) (2018.) *World Migration Report 2018*. Dostupno na <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2018>, preuzeto 20.05.2020.
- Kateryna, B.A., Shvets, N.M. (2018.) *Special Legal Aspects of Labour Migration*. Journal of Eastern European Law, 2018(47), str. 152-164. (1)
- Konvencija (br. 143) o radnicima migrantima (Dopunske odredbe), 1975. Dostupno na: <http://www.sindik.me/fajlovi/med-dokumenta/CO143.pdf>, preuzeto 19.05.2020.
- Marković, D.M., Dostić, S., Radojković, Z. (2019.) *Criminal-Law and Criminalistics Aspects of Distinguishing People Smuggling from Human Trafficking*. International Journal of Economics and Law, 9, str. 121-128.
- McCreight, M. (2006.) *Smuggling of Migrants, Trafficking in Human Beings and Irregular Migration on a Comparative Perspective*. European Law Journal, 12(1), str. 106-129.
- Međunarodna konvencija o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih obitelji, 1990. (Konvencija je usvojena 2003. godine) Dostupno na: <http://www.mhrr.gov.ba/PDF/Convention%20migrant%20workers%20bos.pdf>, preuzeto 20.05.2020.
- Omelaniuk, I. (2012.) *Global Migration Institutions and Processes*. Redpath-Cross, J., Perruchoud, R., i Opeskin, B.R. (ed.) *Foundations of International Migration Law*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Promijenimo naš svijet: Agenda 2030. za održivi razvoj, Rezolucija Generalne skupštine UN-a (2015.) Dostupno na: <http://www.mvep.hr/files/file/2018/1812131803-rezolucija-unga-hr-prf-final.pdf>, preuzeto 20.05.2020.
- Protokol za prevenciju, suzbijanje i kažnjavanje trgovine ljudskim bićima, naročito ženama i decom, koji dopunjava Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala (2000.) (6/2001) Dostupno na: http://www.atina.org.rs/sites/default/files/Protokol_za_prevenciju_i_kaznjavanje_trgovine_ljudima_srp.pdf, preuzeto 18.05.2020.

- Protokol UN-a protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom (2006.) Dostupno na: http://publications.europa.eu/resource/cellar/c1653096-2138-47a0-a21f-f4b1ef29f00d.0019.02/DOC_2, preuzeto 18.05.2020.
- Srinivas, B. (2003.) *Protocols Against Trafficking in Persons and Smuggling of Migrants: Implications for Refugee Protection*. ISIL Year Book of International Humanitarian and Refugee Law, 3, str. 163-175.
- Tzevelekos V., Proukaki E. (2017.) *Migrants at Sea: A Duty of Plural States to Protect (Extraterritorially)?* Nordic Journal of International Law 86, str. 427-469.
- Tomescu, I. (2013.) International Migration: Security Implications. Research and Science Today, 6, str. 63-68.
- United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2019.) *International Migration 2019: Report (ST/ESA/SER.A/438)*.
- Weis, P. (1982.) *Development of Refugee Law*. Michigan Yearbook of International Legal Studies, 3, str. 27-42.
- White, D.N., Thornton, C.L., Hunsberger, K. i Meier, Z. (2013.) *International Refugee Law*. International Lawyer, 47 (International Legal Developments Year in Review: 2012), str. 349-354.

IMPORTANCE AND ROLE OF THE LEGAL DOCUMENTS OF THE UNITED NATIONS ON MIGRATIONS

Preliminary note

Abstract

Reason for writing the paper and research subject matter(s): To present an overview of relevant global legal documents addressing the migration and migrant crisis issues.

Objectives of the paper (scientific and/or social): The main objective of this paper is to point to the significance of conventions, declarations, and legal documents in migration governance, setting the proper standards, realisation of human rights of migrants, and promoting their welfare. The objective is also to offer an analytical review of the International Conference on Population and Development, Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, especially Women and Children, Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air, 2030 Agenda for Sustainable Development, New York Declaration for Refugees and Migrants, and the newest Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration.

Methodology/Design: For this paper, as specific methods in law, dogmatic-normative method and axiological method have been used. Meta-analysis of the data of the International Organization for Migrations (IOM) has been performed.

Research/Paper limitation(s): Precise data for the region are not available, which represents a serious limitation to a comprehensive comparative scientific analysis and assessment of current and future trends.

Results/Findings: The world community increasingly recognizes the importance of the adequate instruments for setting a framework for migration issue and for finding and applying long-term solutions for the migrant crisis, and is seriously working on designing, passing and enforcing relevant laws to that end, which results in setting the path to long-term solutions to migrant crisis.

General conclusion: In general, migration governance lacks strong normative foundation that could provide appropriate response to contemporary migration trends, although this issue has been more seriously addressed lately. Global compacts on migration and refugees provide an opportunity for progress in reinforcement of standards, principles, procedures and decision-making processes, as well as setting the priorities within policy-making and making informed decisions regarding a legal framework of the migration issue.

Research/Paper validity: International law recognizes the migration issues and the need for corresponding legal framework as one of the most significant issues of our time.

Keywords: migration, migrant crisis, legal instruments, International Organization for Migration, UN conventions and protocols

Podaci o autoru

Nežla Borić, vanredna profesorica na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. E-mail: n.boric@pfsa.unsa.ba